

Walemo
Bakur
Bakur
1831

1.
1831. 05 Karl Johan Tingsgren
Född 1871 i Öiseby

Tingsgren berättar om sin far.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Far var spelman och brukade
spela fiol på bröllop. Så var det, när Olof Ols-
sons far i Belgien skulle gifta sig. Far
var där och spelade, och då gick det så, att
han skad av sig pekfinger på vänstra handen.
Och det blev ett sånt öde. Då fanns det bara
hummakracksalvare. Sven Tellerusson var berömd
för sånt. Han skar av fingern rikligt och för-
band honom, och så sa han, att far skulle be-
vara fingern, för den skulle han ha med sig
i graven. Men det glömdes vi, och det höjdes ald-
rigas något, men sen tittade vi fingern, och då
kastade vi in den på kyrkogården.

Historier om präster.

Det var en präst, som kom in till en bonde, och han frågade bonden, om han hade myttjat Guds ord, eller kanske hade han inte bara en bok. "Jo, då kan han min själ va' säker på, o' då en som aldri' har va't nötkad," sa bonden.

En präst var på julebesök hos en
gubbe och han frågade gubben: "Varför kan inte
alla bli saliga?" — "Jo, då ingen konst o' vela, för
de bär se inte redigt åt," sa gubben.

Knallar.

Det var två knallar, som skulle
koka påan (= potatis), och då eldade de på
isen. Så smälte isen, och den som stod bred-
vid grytan sjönk ner. Då hade den andre
för sig, att han som var under isen åt upp
alltammen, och han skulle ner och se efter,
och de kom ju under båda två.

Det var en knalle, som var blind,
och han red på en häst. Så frågade han de
andra: "Sittes jag riktigt nu?" — "Ja, men." Då
hade de sagt honom övrigt, så att han hade
kumpan till grimskapt, och då slog han av frö-
slas.

En knalle mötte en bonde, som
hörde. "Er häst har skrällen", sa knallen. - "Vad
är det för något?" - "Jo, det är en sjukdom, men
det skall vi snart bota. Skaffa en bräda och
en bolyx bara!" Jo, det gjorde bonden. "Nu
skall jag hålla brädan framför hästen, och du
skall du slå till med yxa", sa knallen. Så
gjorde de, men knallen drog undan brädan och
bonden slog till hästen, så att den stöp. Men
han kunde inte göra något för att, för han
hade ju redan slagit ihjäl hästen.

Två knallar ville låna hus på ett
 ställe. Men folket hade för sig, att det skulle
 komma en syndaflod om natten, så de ville
 inte ha några logerare. Men knallarna sa:
 "Får vi låna hus, så skall vi göra, så att vi inte
 får någon syndaflod; men då vill vi ligga hos
 era dötter (= flickor)." Jo, kunde de hjälpa dem
 från syndafloden, så kunde det ju gå. Knal-
 larna sa, att karingen och gubben skulle ligga
 i ett baktråg, och det skulle de hänga i taket.
 Och så sa de: "När vi skriker, att syndafloden kom-
 mer, så skall vi skära av repen, så flyter vi
 uppåt." Och så gjorde de. "Syndafloden kom-
 mer!" skrek knallarna. Då skar de av repen och
 slog i golvet.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

3145

Ad 1361

Slåb. Andreas' historia.

Det var en kringvandrande gubbe,
som höll till hos oss mycket, och han berättade
sin historia för mig. Han hetade Andreas Magnus
Pettersson Wärell och var från Göteborg. Han föddes
på Skövde marknad; och hans far var den för-
nämnde köpmannen det fanns i Göteborg på
den tiden. Andreas var ende sonen, men där
var två dottrar också, men dem hade han aldrig
sett. Hans far dog tidigt; och hans mor hade
en bror i Karlskrona, och han var major. Honom
skulle hon beordra till begravningen, och därför
rekte hon själv till Karlskrona. Hon reste om
Kaarum och logerade på Kaarums gästgivaregård.

Den natten blev hon överens med en annan, och
 det var innan hennes man var begravd. Den
 hon blev överens med här, betade Molin. De
 tog upp till Göteborg, när de varit i Karlskrona.
 — Sedan skulle de rådslä om, vad Andreas skul-
 le bli. Det skulle vara präst; och så kom han
 till Lund, och var där i nästan fyra år. Då
 hände det, när det var mycket snö, att de
 hade rast, och det var en hopar småpojkar, som
 ville sälja snöbollar till dem. Och de tänkte ju
 inte, att där var inkrämade stenar i snöbol-
 larna, så de köpte, och kastade på en, och
 han dog. Men det var inte alla, som var ute på
 rasten. Bland dem som var inne var en som
 var från Bräkne-Hoby, från Taraby. Han hette
 Ternström och var uppfödd i en sluga i Taraby.
 Han var den ende av dem som blev präst, för

de andra blev avskedade, för biskop Faxe var sträng han.

Sedan hade Andreas mera pengar hem. Det hade ju varit arvskifte efter fadern. Medan han härjade, visste han inte, vad hans mor och styrfar tog sig till. Han visste bara, att de hade köpt Ekebergslund i Kvarnum. — Så värvade han sig till Kristianstads artilleri, och där var han i fyra år, tills han blev löjtnant. Och han var liksom aktad. Översten betalade Damfält, och han tog ut Andreas och en till att rida före kungen, när han skulle besöka städerna Karlshamn och Ronneby. Då tog de in på Bräken-Holm gästgivaregården en gång. — Så skulle de ut och rida en söndagsmorgon. Då mötte de en styckjunker, och de blev lågade på en fäktning. Han lydde inte stå sig mot dem. Andreas slog en åtta

med sin klinga och högg så näsan av honom.
 Den andre högg örat av honom. Styrhjunkska-
 ren satt ju kvar, så länge han kunde, men
 sen föll han av och dog. Detta kom in för
 översten, och sen bar det i fängelser med dem.
 De blev dömda till att arkebuseras. De skulle
 ställa upp sig i rad med en bricka på bröst-
 et, och det var alla man till att skjuta och
 den vionde i reserv. Så sade den som ledde
 ut Andreas: "Du Andreas är du nöjdes i dag?"
 "Jo, men, är jag det. Så tack så mycket, Satan, för
 allt du har ställt mig i detta lände!" Och så
 ställdes han upp. När de hade stått en stund
 kom översten och hans fru, och hon bad, att de
 skulle bli beväpnade, och då fick de beväp-
 ning. Jonen blev sen två års fängelse i Karls-
 krons. Där satt Andreas i två år, och där lärde

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

han sig att göra boningar, och så diktade han visor.

När han kom ut ur fängelset hade han 800 kr kvar av sitt arv. Då begär han sig lön. Hans mor och stiefar hade tre barn, och de var mycket fattiga. Den son hette Johan och en Frans, och så var det Maja. Då köpte Nudras sig två gamla hästar, och så skaffade han järn och stål, och gav sig ner åt skräme för att sälja. Det var då han fick namnet Stål-Mandras. I Grane fick han tag i en gammal karring, som följde honom. Hon hette Killa. - Sin smäla föräldrarna Länna Skoberglund, och de brände också köra omkring och sälja. De för lit brett och kringade och slögs och var vid kringel. - Han hade inte sett sin bror på många år, då han mötte honom vid Hållaryd en dag. Brorerna

hade två gamla hästar, men Andreas bara en. Det blev fråga om att byta hästar, men brodern talade illa om hans häst och tog upp kniven. Men Andreas tog åkebrädan och slog i skallen på honom och körde sen sin väg. Sen sporde han, att brodern levde upp igen. — Andreas bodde en tid i Belgasjö, och sedan för Molinsökan och hemmes barn och tiggde. En kväll fick Kitta och han så underligt för sig, att hans mor var död. Han vistades i Särvidmåla, och Kitta och han gick dit. Då var det i Rackamåla en fattig föreståndare, och till honom gick de, och han ordnade begravningen.

Sen dog Kitta, och Andreas fick vandra i kring ensam med sina boister. En snygg och fin gubbe var det. — En gång var han i Solhult hos Sven Månsson på släktfest. Beluvar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

brännvinet tog slut, sa Sven Hansson: "Vill någon
rida till Sjöby efter mer?" - "Ja", sa Andreas, "vill
vi se någon stå knapp rak på hästryggen genom
Hårkeniven". Och han red, och folk blev rent för-
skräckta. - Så gick han omkring, tills han
var 96 år gammal. Han hade en halogyster i
Hålabult, och nu kom han till henne. Han
var sjukt litet fört, och när han ligger i nå-
gra dagar, sa han: "Jag får bröd och ägg och ta till
den stora yran och den grova kakan". Men han
dog kort efter. Och det blev ett sådant besvär att
läsa på vad han var skriven. De skrev till
universitetet, men där tyckte de honom inte,
men i Kristianstad tyckte de honom till slut
i kyrkoböckerna. Han blev begravd i Hållaryd
eller Ryd.

Han var hos mig många gånger, och

berättade mycket för mig. — De sa, att i
Belgarnes hade han och Kitta en gris, som
de födde med fisk, och när de for ut
i sin eka, så ville grisen följa med.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
3145

Rödinge
Bräcke bd

16.

Uppr. Relin Jansson
Kullstena

Bräcke Stoby
1951

Br. Karl Nilsson
"Bräckerget." f. 1871 i Br. Stoby

Här nere vid ån är ett berg, som
kallas Bräckerget, och där har de för sig, att en
brudkars blivit intagen, för där var Koll.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

"Gastaskärvtien".

Liden ovanför där jag bor kallas
Gastaskärvtien. Där var gästskärvtien, man
hörde skri där, och man kunde höra, hur
de slog. — Och där var det en som slog ihjäl
sig. Han slog av halsen.

126.
Keräskans k.d.
Ker. - Hoby kn.
1931

18.
Uppt. Elin Jeppsson, Kullåkers
ker. Karl Nilsson, Fingern, Örseryd
f. 1931 i Ö.

"Svalhulta birk."

I Svalhult fanns en stor björk, som
kallades "Svalhulta birk", och där skall det vara
en kung begravd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

x Majsjungning.

Manfolken samlades kvällen före första maj och gick i kring och sjöng. Och då fick de ägg i belöning. Och fick de ingenting så sjöng de fula nidvisor. Sen skulle de ha majs-gille. - I Försingemåla hos Mor Lennas gubbe hade vi majs-gille en gång, och vi soj oss så fulla, så vi res ner både stakkar och annat, när vi gick hem. - I Island hade majs-jungarna fiöl med sig. Och det var den gamla majsvisan, de sjöng.

Majvisan. ("Gamla majvisan".)

1. Går afton I som hemma är.
 Maj vare välkommen.
 I afton så vilja vi gästa här.
 Linden den här gröna lov om våren.
2. Nu sätta vi maj uti edert ted.
 För vaknen öpp i Herraus fred.
3. Det första som vi bedja om.
 Minskelsen ej för det vi kom.
4. Nu sätta vi maj uti eder temt.
 Här vänta vi oss någon ut.

5. Här slå vi några pillar små.
För given oss litet och låtom oss gå.
6. Nu höra vi mor uppå golvet gå.
Hon letar efter äggen i karevettia trä.
7. Och mor hon är en lättna.
Hon ger oss äggen så gärna.
8. Och far han är en goder man.
Han hjälper till, så gott han kan.
9. Och kan vi då inte äggen få.
Så låt den svarta buteljen gå.
10. Har tack, har tack både far och mor.
Den gåvan hon var både fager och stor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

11. Hav tack, hav tack du glücks grann.
Vi önska dig en vacker fästman.

12. Hav tack, hav tack du gosse from.
Vi önska dig stor rikedom.

13. Nu sätta vi maj uti eder gård.
Nu komma vi ej här förr till nästa vår.

14. Godnatt, godnatt var hvar sin själ.
För sova roligt och vakna vå.

x) Strofen: Göttern kan gå uti höjans topp.
Och löven spruter ur sin klappa.
Skall också vara urd, antagligen bland de
frösta stroforna. Sagensamma kan ej säga var.

När majjungarna inte fick
någonting, så sjöng de fula verser:

Mor how är en skyna (d. tynna).
Hon skiter ner på säng och dyna.

Barnen skiter i sängarna.
Och pierna ränner till drängarna.

Jung-Olofens visa.

Jung-Olofen brukade sjunga den här visan. Han hade lärt den i sin barndom. Vi brukar alltid kalla den för Jung-Olofens visa.

1. Då jag var ett och tjugo år,
då fick jag en sorg så svår.
Varst jag gick, varst jag stod,
jag kunde gärna gråta blod.
2. Vid vägen satt en gammal man;
han hade dessa ord förann:
Säg, varför gråter du, min vän?
Har du nu ingen bröst igen?

3. Den vännen, som du tänker på,
den kan du rätt nog aldrig få.
Han har en annan han håller kär,
och därför du nu bortglömd är.

4. Om jag så länge leva får,
som gräs på marken varit har,
så skulle jag ej glömma dig,
så länge blodet rörs i mig.

5. Då jag dig ser en vinterdag,
då är jag alltid lika glad.
Och mitt i hvar sommaren
är du min trogna lilla vän.

6. Mitt lilla vän, jag frågar dig,
och därför skall du svara mig.

Går dina ord av hjärtats grund,
som vi nu talet har en stund!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

7. För har du kärleken till mig,
då skall du gråta innerlig,
då du de orden höra får,
som uti visan teckenat står.
8. Vi få väl här nu sträva fram
i denna värld, så gott vi kan.
Gud giver oss vårt lilla bröd,
han skänker hälsan till vår död.
9. Vår gode, höge, bäste vän,
han bor väl uppi himmelen,
för om vi bedja honom väl,
så hjälper han vår arma själ.

10.

Da' alderdomen trycker på,
och vi med star i hand få gå,
da' bör man ha en vän för sig
till minne av sin ungdomstid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Visa.

Denne visan har jag lärt av en flicka,
som hvarde till Per Krokessons. Jag var bara
lite då och satt där på en soffan och hörde på,
när hon sjöng.

1. Två ungdomar de träffades tillhopa;
den ene var fattig och den andre var rik.
De önska sig båda tillhopa
att få leva till en tid.

2. Skat så började folket att säga:
"Vad tänker den gossen upå.
Han som tar en så fattig flicka,

Han som kunde få en rik.

3. Att en så fattig flicka
fick vila i din famn!
Du tycker nog, du blygges vid
för att höra ett sådant namn.

4. Men när råder för ditt sinne,
vilken tycket faller till,
ty för den skull haver jag trampat
många tusen onödiga fjät.

5. Men här finns inga nycklar
ej heller någon lås,
ty den må vara fattig, och den må vara rik,
han må vara, hur han vill.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

6. Var afton jag mig nederlägger,
till att vila uppå min bädd,
lyckes mig, att du står utanför
liksom liljan allt uti grön äng.

7. Men när som himmelns klocker
de klämta.
Sista himman den slagit ut,
då skall vi äls sammanträffa,
och då förnyas kärlekens band.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Tel.
Kärnna lrd
Kärnna - Kärnna lrd

1931

31. Läst. Ein Jappsson
Ker. Karl Nilsson-Tingsten
f. 1871.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Gömansvisa.

(Denna visan har jag lärt av min faster i Öljehult.)

1. Vi surer, vi rumlar, vi spelar, vi dansar,
vi leker med flickor tills dagen blir ljus.
Och sen är det tid för stackars gesäller
att taga sin rensel och dra sin kos.
2. Du är min vän och mitt enda nöje,
den jag i världen älskat har.
Sin avskedsskål den vilst jag dricka,
innan jag ifrån dig far.
3. Ja, flickor de äro så färligt kala,
när de få kala vid sin vän.

Se låta, som om de ej vore fäla,
och aldrig mera älska den.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

4. Men den som på gån sitt bröd skall baka,
bör ej sitt hjärta giva bort.
Och den som sina skatter föröker,
till dess han kommer på sin ort.

5. Och vädret det blåser och vimpeln svajar.
Om bord, om bord, och masten för.
Låt mig nu se, att du ej dig gifter,
till dess jag kommer på min ort.

6. För hören nu svenska gossar födda,
som mod i edra hjärten har.
Låt ingen eder med orätt löna,
vad för ert hjärta vittne bar.

Visa.

När far min var full brukade han sjunga den
här visan.

1. Och när man går till krogen,
man tar så nätta steg!
Man är så ickan bjuden
att vandra på den stig.
2. Och prästen han predikar
om galenskap och fylleseri;
han är oss alla lika,
han tar en sup som vi.
3. Jag blåste i min pipa

skax kommer det en duva fram.
 Hon heter Albertina.
 Jag tog'na i min famn.

4. Och skit i nåtting polsa,
 om bröjan skulle ryka i pant.
 Ja, för ett halvtap brännvin
 så hurra vi galant.

5. Och ^{frägar} gossen flickan än,
 om du vill bli min lilla vän.
 För vill du bli min lilla vän,
 så gör vi oss en sång.

6. Och gossen börja sången,
 så att det hör i berg och dal.
 Och flickan genast svarade:
 "Jo, jag är för dig gal."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

3145

Blåkulla
Björne
Björne
Mys-1891.

35.

Mysas blåkulla
Mysas blåkulla
Född 1871 i Örebro län

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Beväringsvisa.

(Vi sjöng den, när den nya härordningen blev till. Det var vint 1892 eller 93. Du tyckte ju, att 90 dagar var förskräckligt mycket.)

1. Du likes visa jag sjunga vill.
Om vi nu alla vil lysna till.
| Den handlar om de svenska lagar
och om de långa 90 dagar.
Håha, ja, ja.

2. Vad skall man tänka, vad skall man för,
som hittills levat i bästän ro.
| Det är väl blott för att folket plåga,
och skall vi alla mot kriget våga.
Håha, ja, ja.

Skriv endast på denna sida!

3. Stor klagan går i allas mun
från högsta Norden och ner till Lund.
: Ej någon lindring det synes vara,
ty alla bönder de stå i stor fara.
Håha, ja, ja :|
4. Det är väl ryssen det tror jag viast,
som ger tillbaka det för vi mist.
: Voller är det norske, som vi ska skaffa,
för det han sig egen kung vill skaffa.
Håha, ja, ja :|
5. Ja, 80 dagar det är min saun
för mycket, hälften det ginge an.
: Ja, 90 dagar det är förskräckligt,
men halva tiden kan va tillräckligt.
Håha, ja, ja :|

6. Hur skall väl detta gå tillslut
både bonde och torpare få gå bakent.
|: Vem skall sen komma vår åker grava,
när vår rackers dräng skall på slätten trava.
Håha, ja, ja.:

7. Men en gång skall det väl roligt bli,
då 90 dagar de är förbi.
|: Då vi till hemmet få vända åter,
till lilla vännen, som hemma grätes.
Håha, ja, ja.:

8. Hon honom genast till mötes går
och många kysar as honom får.
|: Min lilla vän du har länge varit,
och tänk, så illa som du har varit.
Håha, ja, ja.:

9. Nu vers på h^öpet det kan du få,
I 90 dagar det blir ändå,
I herrarna sig ej låter pruta,
Och därför kan vi väl visa sluta.
Slått, ja, ja :)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

Vaggvisa.

Kräkan sitter i palmeträ,
sjunger så gramma visor.
Fier du inte nu,
så får du smaka riset.

Makunge
Bäckar tsd
Makne Höb
1871

40. 1871. 12. 14. 1871.
Född 1871. 12. 14. 1871.
1871. 12. 14. 1871.

Vällingklockan i Krjömåla.

I Krjömåla sa vällingklockan:

Sue välling o' sue käl,
det passar för en bonde snäl.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

En vållingklocka i Örseryd.

Det var en vållingklocka här i Örseryd,
som sa:

"Sue vålling o' sue sils,
en får inte mera sils."

Ramsor vid slagtröskning.

När man tröskade fyra så pläjlarna:

"Racka pojkar, racka pojkar."

När man var tre så de:

"Fattas en, fattas en."

Var man ensam, så var det bara:

"Sunt och dunt."

Ringlek.

(Låtet är ungefär som "skåla vraka")

För ska vi leva här i världen,
så ska vi leva på karlaris,
liksom Adam och hans lilla Eva
gjorde uti Paradis.

Äck, om jag hade ett halvstopp brännvin,
och om jag hade en flaska vin,
och jag hade en liten flicka,
den jag kunde kalla min.

Bredtår och talersätt.

"Spä' kung", sa Per Månsson, när han
satt i kyrkan och sov.

"Det är sanning", sa Ola Masson, när
han yngde.

46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3145

"Då hyler väl," sa faren om bönsåarna

"J'ä här mot här", sa kåringen,
när hon sto' pannan i spisstunnan.

"Då blir väl ombytta, när bara detta
kommer mer," sa kärningen, när hon hängde sig
i pipan.

'Här ska vi inte rukna', sa kät-
tingen, när hon sto på kyrkogården.

"Då kommer tillbaka", sa häringen, när
hon såg grisen fläsk.

"Du får väl lov och säga skoj", sa kåringen,
när hon slo' ryggen å grisen.

"Då" som å för möt, så å då, sa
kåringen, när hon fick se stan.

"Ä' ä mängden, som gör 'at', sa den som
sälde träskor för halft värde.